

11.09.2024

Ärende/15

§ 179

Ledamoten Sandra Hagmans motion om växelvis boende skol- skjutsberättigade barns rätt till skolskjuts från bägge hemmen

HEL 2024-001761 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite 31.01.2024 Hagman Sandra Vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten kuljetukset molemmista kodeista
- 2 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto aloitteeseen HEL 2024-001761_

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sandra Hagman och 42 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad börjar erbjuda skolskjuts även från den andra hemadressen åt de barn som har rätt till skolskjuts. Ett sådant förfarande skulle enligt ledamöterna följa andan i diskrimineringslagen och ett beslut av högsta förvaltningsdomstolen.

I motionens motiveringar hänvisar ledamöterna till diskrimineringslagen och högsta förvaltningsdomstolens prejudikat HFD:2023:38, enligt vilket staden var skyldig att ordna skolskjuts åt ett barn även från dess andra hem för att trygga barnets lika möjlighet att delta i den grundläggande utbildningen.

I beslutet HFD:2023:38 understryker diskrimineringsombudsmannen att barn som både har en funktionsnedsättning och bor växelvis är i en mindre fördelaktig ställning än barn med funktionsnedsättning som bor på en enda adress eller växelvis boende barn som inte har någon funk-

11.09.2024

tionsnedsättning. När frågan på detta sätt granskades utifrån flera faktorer visade det sig att det är svårare för dessa barn att ta sig till skolan när de bor hos den andra föräldern än för andra barn.

Staden gör rimliga anpassningar i enlighet med 15 § i diskrimineringslagen för att förhindra att växelvis boende barn med rätt till skolskjuts förfördelas på grund av sina familjeförhållanden. I frågor som gäller tillgången till service som tryggar barns grundläggande rättigheter ska barnets bästa alltid prioriteras.

Lagstiftningen om barns rätt till kostnadsfri skolskjuts vid växelvist boende har inte ändrats. Rättspraxis har inte heller ändrat det rådande rättsläget i sedvanliga situationer. Staden följer gällande lagstiftning och rättspraxis i frågan.

Lagstiftning och rättspraxis förpliktar inte utbildningsanordnaren att ordna skolskjuts från båda vårdnadshavarna i sedvanliga situationer. Helsingfors har förbundit sig att stärka likabehandlingen av barn och stödjade familjer i olika livssituationer och kan därför fatta ett sådant beslut.

Om ett barn har en funktionsnedsättning avgörs behovet av rimliga anpassningar i varje enskilt fall med beaktande av diskrimineringslagen och rättspraxis. Barnet ska ha ett särskilt beslut om specialtransport.

Undervisnings- och kulturministeriet har inlett en nationell utredning om växelvist boende, som förväntas göra praxis kring växelvist boende tydligare och enhetligare i den kommunala servicen. Undervisnings- och kulturministeriets utredning är nästan färdig och kan påverka hur lagstiftningen förnyas.

När ministeriets utredning är färdig presenteras de åtgärder som rekommenderas i den för fostrans- och utbildningsnämnden. Samtidigt föreläggs nämnden en utredning av i vilken grad individuella anpassningar hittills har gjorts i Helsingfors.

Svaret på motionen baserar sig på utlåtanden från fostrans- och utbildningsnämnden och jämställdhets- och likabehandlingskommittén.

Enligt 30 kap. 11 § 2 och 4 mom. i förvaltningsstadgan besvarar stadsstyrelsen en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter och förelägger fullmäktige sitt svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

11.09.2024

Ärende/15

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite 31.01.2024 Hagman Sandra Vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten kuljetukset molemmista kodeista
- 2 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto aloitteeseen HEL 2024-001761_

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 02.09.2024 § 509

HEL 2024-001761 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

02.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Korvataan esittelijän perustelujen kappaleet 8 ja 9 seuraavilla kappaleilla:

”Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö eivät velvoita opetuksen järjestäjää järjestämään kuljetusta kummankin huoltajan luota tavanomaisissa tilanteissa. Helsinki on sitoutunut vahvistamaan lasten yhdenvertaisuutta ja tukemaan erilaisissa tilanteissa eläviä perheitä, jonka takia tällainen päätös voidaan tehdä.

Vammaisten lasten kohdalla kohtuullisten mukautusten tarve ratkaistaan jokaisessa yksittäistapauksessa huomioiden myös yhdenvertaisuuslaki ja oikeuskäytäntö. Lapsella tulee olla erillinen päätös erityiskuljetuksesta.”

Kannattaja: Johanna Laisaari

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

26.08.2024 Pöydälle

11.09.2024

Ärende/15

19.08.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 11.06.2024 § 139

HEL 2024-001761 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sandra Hagmanin ja 42 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta koskien vuoroasuvien koulukuljetukseen oikeutettujen lasten kuljetuksia molemmista kodeista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lapsen oikeus maksuttomaan kuljetukseen koulumatkoilla vuoroasumistilanteissa on asia, jota koskeva lainsäädäntö on säilynyt ennallaan. Myöskään oikeuskäytäntö ei ole muuttanut vallitsevaa oikeustilaa tavanomaisissa tilanteissa.

Tällä hetkellä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ei ole myöskään varannut rahoitusta tähän asiaan eikä näin ollen voi tarjota lakia parempaa kuljetuspalvelua vuoroasumista koskien.

Vammaisten lasten kohdalla tuomioistuimissa (mm. KHO:2023:38) on arvioitu kunnan velvollisuutta huolehtia koulukuljetuksista kohtuullisin mukautuksin yksittäistapauksissa koskien vuoroasumista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla huomioidaan oikeuskäytännössä linjatut kohtuullisiin mukautuksiin liittyvät vaatimukset kuljetuspäätöksiä tehtäessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö aloitteesta vuoroasumista koskevaa selvitystä on tehty elokuusta 2023 maaliskuuhun 2024 asti. Selvitystyötä ministeriölle tekee Owl Group. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta on pyydetty tähän selvitystyöhön koulukuljetusten järjestämistä koskevia tietoja. Selvityksen sisältö ja mahdolliset jatkotoimenpiteet eivät ole toimialan tiedossa.

Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen (4 §). Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat

11.09.2024

ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella (6 §), jonka mukaan määräytyy myös oikeus 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuteen.

Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Em. laki lähtee siitä, että lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu/tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että vaikuttaa siltä, että lapsi asuu kahdessa paikassa. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 7 § ja 9 §)

Lisäksi yhdenvertaisuuslain 15 §:ssä säädetään kohtuullisista mukautuksista vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi.

Korkein hallinto-oikeus on kahdessa tapauksessa antanut ratkaisut oikeudesta kuljetuspalveluihin vanhempien asuessa eri osoitteissa. Toisessa ratkaisussa oli kyse vammaisesta lapsesta.

KHO:n 2006:10 ratkaisun mukaan kunnalla ei ollut, lapsen oleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvollisuutta perusopetuslain 32 §:n nojalla järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai myöntää hänen kuljettamistaan tai saattamistaan varten riittävää avustusta kunnan lapsen asuinosoitteen perusteella osoittamaan kouluun.

KHO:n ratkaisun mukaan tämä ei loukannut perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaista oikeutta maksuttomaan perusopetukseen eikä lapsen oikeutta tavata sitä vanhempansa, jonka luona ei asu.

KHO:2023:38 ratkaisussa on arvioitu velvollisuutta kohtuullisiin mukautuksiin. Sen mukaan kunnan oli kohtuullisena mukautuksena järjestettävä vakavasti toimintarajoitteiselle oppilaalle kuljetus kummankin huoltajan luota. KHO:n tulkinnan mukaan huoltajat asuivat niin lähekkäin, ettei tästä järjestelystä koituisi kohtuuttomia kustannuksia kunnalle.

Lopuksi

Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö eivät velvoita opetuksen järjestäjää järjestämään kuljetusta kummankin huoltajan luota tavanomaisissa tilanteissa.

11.09.2024

Vammaisten lasten kohdalla kohtuullisten mukautusten tarve ratkaistaan jokaisessa yksittäistapauksessa erikseen yhdenvertaisuuslaissa edellytetyllä tavalla.

Edellä todetun perusteella kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että asiassa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä oikeuskäytäntöä. Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että opetus- ja kulttuuriministeriön selvitystyö on valmistumassa ja sillä voi olla mahdollisia vaikutuksia lainsäädännön uudistamiseen.

Lautakunta edellyttää, että sille esitellään ministeriön selvityksen valmistuttua selvityksen suosittamat toimet. Samalla lautakunnalle tulee tuoda selvitys siitä, missä määrin yksilöllisiä mukautuksia on Helsingissä tähän mennessä tehty.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys lausunnon loppuun:

”Lautakunta edellyttää, että sille esitellään ministeriön selvityksen valmistuttua selvityksen suosittamat toimet. Samalla lautakunnalle tulee tuoda selvitys siitä, missä määrin yksilöllisiä mukautuksia on Helsingissä tähän mennessä tehty.”

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Petra Malinin vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Niko Naukkarinen, suunnittelija, puhelin: 310 82346
niko.naukkarinen(a)hel.fi